

PwC Legal Newsletter

6/2026

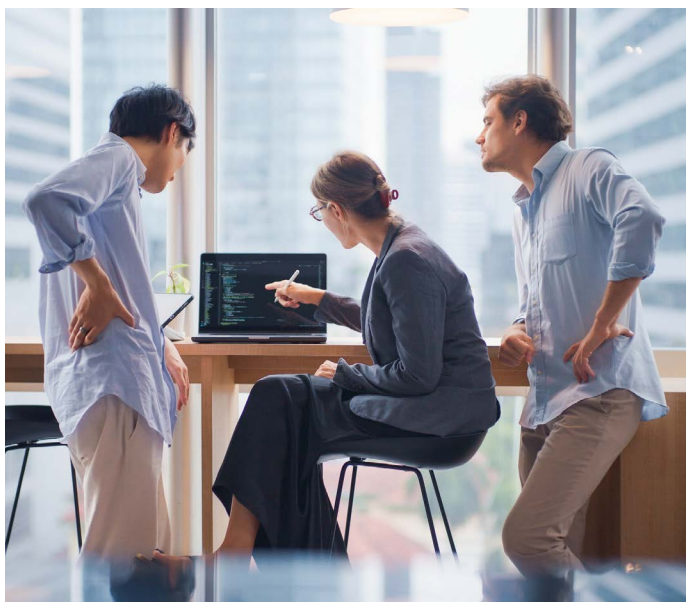

1 Technologie a AI

Kodex zásad pro označování obsahu vytvořeného umělou inteligencí

Evropská komise („Komise“) zveřejnila finální znění **Kodexu zásad pro označování obsahu vytvořeného umělou inteligencí**. Cílem Kodexu je usnadnit poskytovatelům a provozovatelům generativních systémů AI plnění povinnosti označovat obsah generovaný AI podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 („AI akt“). AI kt nabude účinnosti dne 2. srpna 2026.

Kodex je rozdělen do dvou částí. První dopadá na **poskytovatele generativních AI systémů** a jejich povinnosti označovat a umožnit rozpoznání vytvořeného nebo upraveného obsahu AI – textů, obrázků, audio obsahu či videí. Měla by být použita technická řešení, která jsou proveditelná, spolehlivá a účinná. Může jít o strojově čitelné prvky, metadata nebo např. vodoznak, prostřednictvím kterých může být uměle generovaný obsah identifikovatelný.

Druhá část kodexu se vztahuje na **provozovatele** těchto systémů, tedy subjekty, které AI využívají při své činnosti. Ty musí v případech, kdy je to nutné, jasně označit deepfakes, tedy obsah vytvořený nebo upravený AI, který může působit autenticky. Pro texty generované nebo upravené AI o veřejných záležitostech platí zvláštní pravidla. Označení AI obsahu není potřeba, pokud text prošel lidskou kontrolou a za jeho šíření nese odpovědnost konkrétní subjekt.

Poskytovatelé a provozovatelé generativních systémů AI mohou kodex podepsat. To jim následně může pomoci v prokazování souladu s příslušnými povinnostmi vyplývajícími z nařízení.

Komise současně zveřejnila i podpůrné materiály, včetně ikon pro označování AI generovaného obsahu. Jejich použití je ale dobrovolné.

Meta musí zpřístupnit WhatsApp konkurenčním firmám

Komise dne 9. června 2026 nařídila společnosti Meta **obnovit bezplatný přístup konkurenčních AI asistentů** k platformě WhatsApp, a to po celou dobu trvání antimonopolního šetření, které Komise vede.

V říjnu loňského roku Meta zavedla novou politiku, která znemožnila konkurenčním AI asistentům přístup do rozhraní **WhatsApp for Business API**. Na platformě tak zůstal uživatelům dostupný pouze vlastní asistent Meta AI. V březnu 2026 sice Meta přístup formálně obnovila, avšak za poplatek, který Komise považuje za fakticky rovnocenný původnímu zákazu a de facto dále znemožňující přístup konkurenčním AI asistentům.

Nedávné rozhodnutí Komise proto ukládá společnosti Meta povinnost zpřístupnit WhatsApp for Business API třetím stranám za podmínek platných před říjnem loňského roku, a to bezúplatně. Lhůta ke splnění povinnosti byla stanovena na pět pracovních dnů.

Za porušení předběžného opatření hrozí společnosti Meta pokuta až do výše 10 % celkového ročního obrátu, případně denní penále až do výše 5 % průměrného denního obrátu. Výše sankcí odráží záměr zajistit, aby i společnosti s významnou tržní silou měly dostatečnou motivaci dodržovat pravidla hospodářské soutěže.

Podle místopředsedkyně Komise Teresy Ribery může být na rychle se vyvíjejících trzích hospodářská soutěž nenávratně poškozena dříve, než je přijato konečné rozhodnutí ve věci. Aby byla Komise schopná efektivně chránit hospodářský prostor v rámci EU, je možné, že v budoucnu bude přistupovat k předběžným opatřením častěji.

Povinnost přihlásit zaměstnance do evidence ještě před nástupem do práce

Od **1. července 2026** vstupují v účinnost ustanovení zákona č. 323/2025 Sb., o jednotném měsíčním hlášení, která rozšiřují povinnost předběžného přihlášení zaměstnanců do evidence zaměstnanců České správy sociálního zabezpečení („ČSSZ“). Zatímco dosud se tato povinnost vztahovala pouze na zaměstnance, kteří jsou cizími státními příslušníky (a to od 1. dubna 2026), nově bude platit pro **všechny zaměstnance** bez rozdílu, včetně občanů České republiky. Zaměstnavatel je povinen přihlášení provést nejpozději **před okamžikem nástupu zaměstnance k výkonu práce**, nejdříve však 8 kalendářních dnů před předpokládaným dnem nástupu do zaměstnání.

Novela počítá se dvěma variantami splnění této povinnosti. První variantou je kompletní přihlášení prostřednictvím on-line služby ePortálu ČSSZ „Registrace zaměstnance“, při němž jsou veškeré údaje sděleny ještě před faktickým začátkem výkonu práce. Druhou variantou, využitelnou pouze u zaměstnanců s českým státním občanstvím, je tzv. předregistrace, tedy částečné předběžné přihlášení s užší sadou údajů prostřednictvím nové služby ePortálu ČSSZ „Předregistrace zaměstnance“. V takovém případě je zaměstnavatel povinen dokončit registraci v plném rozsahu do 8 dnů od faktického nástupu zaměstnance.

Obě služby jsou pro zaměstnavatele dostupné od 23. června 2026. Cílem nové úpravy je omezení nelegální práce, zvýšení transparentnosti pracovního trhu a zefektivnění kontrolní činnosti orgánů inspekce práce, které budou mít nově k dispozici aktuální data o zaměstnancích ještě před zahájením výkonu práce.

Novela zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Dne **1. července 2026** nabývá účinnosti zákon č. 90/2026 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších

předpisů. Novela reaguje na model postupného zvyšování minimálního měsíčního vyměřovacího základu OSVČ, který byl zaveden zákonem č. 349/2023 Sb. (tzv. konsolidační balíček). Podle původní úpravy měl minimální měsíční vyměřovací základ OSVČ vykonávající hlavní činnost od roku 2026 dosáhnout úrovně 40 % průměrné mzdy. Zákonodárce však dospěl k závěru, že **další zvyšování není žádoucí**. Novelou tak **ponechává minimální vyměřovací základ** na úrovni roku 2025, tedy na 35 % průměrné mzdy, což odpovídá minimální měsíční záloze 5 005 Kč (místo původně plánovaných 5 720 Kč).

Ačkoli změna nabývá účinnosti až od července 2026, zákon počítá rovněž s **přepočtením záloh za období leden až červen 2026**. Pokud OSVČ v tomto období hradila zálohy ve výši 5 720 Kč a nově stanovená záloha je nižší, je možné požádat příslušnou správu sociálního zabezpečení **o vrácení vzniklého rozdílu**, a to nejpozději do konce roku 2026. Žádost lze podat elektronicky prostřednictvím datové schránky či e-mailu s uznávaným elektronickým podpisem. Není-li žádost podána, bude přeplatek automaticky zohledněn při zúčtování přehledu za rok 2026.

2 Obchodní právo a vymáhání pohledávek

Nová pravidla přístupu do evidence skutečných majitelů

Na základě judikatury Soudního dvora EU a českých soudů¹ byl zcela otevřený přístup do evidence skutečných majitelů shledán **nepřiměřeným zásahem do soukromí**. Evidence proto byla v prosinci 2025 veřejnosti znepřístupněna. Vládní návrh novely zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, který promítá šestou směrnici proti praní špinavých peněz (AMLD6), nově podmiňuje přístup prokázáním **oprávněného zájmu**.

Anonymní nahlížení do evidence již nebude možné.

Žadatel bude muset podat žádost Ministerstvu spravedlnosti přes elektronický formulář s ověřením totožnosti a doložit oprávněný zájem – v běžném obchodním styku zpravidla postačí **čestné prohlášení** o úmyslu navázat obchodní vztah. Ministerstvo rozhodne zpravidla do 12 pracovních dnů a vydá osvědčení platné tři roky. Běžní žadatelé přitom obdrží jen **zúžený výpis** bez přesného data narození a adresy (uvádí se pouze měsíc, rok a stát bydliště). Naproti tomu investigativní novináři, protikorupční organizace a akademická obec tvoří **privilegovanou skupinu**, jejíž oprávněný zájem se uznává automaticky, a získají **plný přístup** včetně historických údajů. Novela rovněž chrání **zranitelné osoby**, jejichž údaje může soud zcela skrýt, a každému skutečnému majiteli umožní zjistit, kdo se na jeho údaje dotazoval.

Významný dopad bude mít úprava na obchodní korporace. Společník, který je právnickou osobou s podílem alespoň 5 %, bude povinen předložit společnosti a svolavatelé valné hromady **výpis z evidence ne starší tři měsíců**. Bez splnění této povinnosti nebude moci hlasovat ani přijímat podíl na zisku. Na druhé straně se očekává snížení administrativní zátěže pro banky, notáře a vybrané subjekty působící v oblasti AML,

mezinárodních sankcí či kontroly střetu zájmů, které získají automatizovaný dálkový přístup k evidenci. I bez podání žádosti zůstane veřejně přístupná informace, zda evidující osoba zapsala skutečného majitele, a se souhlasem majitele mohou být jeho údaje nadále veřejné.

Očekávaná účinnost je stanovena na **10. července 2026**, její dodržení je však s ohledem na průběh legislativního procesu nejisté.

Vedení exekuce na smluvní pokuty a zákonné úroky z prodlení

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 29. dubna 2026, sp. zn. 20 Cdo 2841/2025, potvrdil, že z notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti **lze vést exekuci na jistinu dluhu, nikoli však na smluvní pokuty a zákonné úroky z prodlení**, pokud v době sepsání zápisu ještě žádné prodlení dlužníka nenastalo.

V posuzovaném případě **dlužník v notářském zápisu uznal dluh** z podnikatelského úvěru a zároveň souhlasil, že při prodlení zaplatí úroky z prodlení a smluvní pokutu. Nejvyšší soud však konstatoval, že tyto sankce jsou vázány na budoucí událost (prodlení), takže v den podpisu zápisu ještě neexistovaly. Proto je nebylo možné vymáhat jen na základě téhož zápisu.

Notářský zápis představuje účinný nástroj pro rychlé vymáhání toho, co již je dlužník povinen platit a co je určité, typicky jistiny a případně již vzniklého příslušenství. **Nelze však očekávat, že by tentýž zápis automaticky pokryl i budoucí pokuty a úroky**, které vzniknou teprve v okamžiku, kdy se dlužník dostane do prodlení.

Věřitelé a jejich poradci by proto měli při formulaci notářských zápisů počítat s oddělením jistiny (okamžitě vykonatelné) a sankcí za budoucí prodlení (nevykonatelných, dokud prodlení nenastane).

3 Nemovitosti a veřejný sektor

Velká novela stavebního zákona

Poslanecká sněmovna projednává rozsáhlou novelu stavebního zákona č. 283/2021 Sb., a dalších souvisejících zákonů. Návrh předpokládá nabytí účinnosti **od 1. července 2026**, aktuálně se však stále nachází v legislativním procesu.

Nejvýraznější změnou má být **vznik Úřadu rozvoje území České republiky**, jakožto ústředního správního úřadu pro územní plánování, stavebního řádu, vyvlastnění a další související agendy. Pod ním mají fungovat úřady rozvoje území kraje a jejich územní pracoviště v obcích s rozšířenou působností. Do jejich vzniku mají v řízeních a postupech podle stavebního řádu pokračovat dosavadní krajské stavební úřady, obecní stavební úřady a dotčené orgány.

Návrh zároveň **posiluje roli obcí a krajů v územním plánování**. Obce a kraje mají nově prosazovat a hájit veřejný zájem na všestranném rozvoji svého území a vytváření podmínek pro bydlení, práci a život lidí. Pořizování územně plánovací dokumentace se má přesunout do samostatné působnosti obcí a krajů.

Z hlediska stavebníků a investorů je podstatné, že v rámci integrovaného posuzování veřejných zájmů má **rozhodnutí stavebního úřadu** nahrazovat rozhodnutí, závazná stanoviska a jiné úkony dotčených orgánů, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Do zákona se mají doplnit vyvratitelné domněnky pro posuzování záměrů v zastavitelném území. Mají posilovat význam územně plánovací dokumentace a vycházejí z předpokladu, že záměr v souladu s ní a s požadavky na výstavbu je přípustný i podle jiných zákonů, pokud byly jejich požadavky zohledněny již v územním plánování. V návaznosti na to se má zrušit zákon o jednotném environmentálním stanovisku, které má být v nové takto integrované úpravě nadbytečné.

Novela se zaměřuje také na bytovou výstavbu. Zavádí se pojem **stavby pro hromadné bydlení**, kterou má být stavba nebo soubor staveb s převažující funkcí bydlení

a celkovou podlahovou plochou od 10 000 m². Tyto stavby mají být zařazeny mezi vyhrazené stavby, o nichž má rozhodovat Úřad rozvoje území České republiky v jediném stupni.

Procesní změny mají především **zpřísnit pravidla pro uplatňování námitek**; účastníci řízení by měli nově jasně uvést, proč námitku podávají a jak se záměr dotýká jejich práv nebo chráněných zájmů. V odvolacím řízení má návrh omezit vracení věcí zpět prvnímu stupni, pokud bude rozhodnutí vadné, odvolací orgán jej má zpravidla sám změnit.

Novela soudního řádu správního a dalších souvisejících zákonů

Dne **9. června 2026** bylo zahájeno meziresortní připomínkové řízení k poslaneckému návrhu novely zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („SŘS“), a dalších souvisejících zákonů, včetně občanského soudního řádu, správního řádu, zákona o vysokých školách, zákona o ochraně utajovaných informací, zákona o vyšších soudních úřednících a daňového řádu. Novela si klade za cíl **reagovat na interpretační a aplikační nedostatky identifikované v dosavadní rozhodovací praxi** prostřednictvím dílčích upřesnění a doplnění stávající právní úpravy.

Mezi hlavní oblasti změn patří zpřesnění vymezení pravomoci správních soudů a jednotlivých žalobních typů, pravidla pro reakci soudu na změnu skutkového stavu v průběhu řízení, úprava zásahové žaloby včetně určení nezákonnosti zásahu, který již skončil, procesní režim pro přezkum opatření obecné povahy, která pozbyla účinnosti, a rámec pro soudní přezkum normativních aktů profesních komor a vysokých škol.

Novela dále zavádí obecná pravidla pro účinky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na správní rozhodnutí vydaná v návaznosti na později zrušený rozsudek krajského soudu a umožňuje přerušení správního řízení po dobu probíhajícího kasačního řízení. Veřejnozájmové legitimace nejvyššího státního zástupce, veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí jsou sjednoceny do nového § 37a SŘS s tříletou objektivní lhůtou. Návrh zpřesňuje požadavek kvalifikovaného sepsání kasační stížnosti advokátem a klade důraz na koncentraci a rychlost ve Wvolebním soudnictví.

Novela zákona o střetu zájmů

Skupina vládních poslanců předložila novelu zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, zasahující do celkem šesti zákonů. Cílem by mělo být nahradit dosavadní plošné zákazy cílenějšími pravidly a posílit digitální kontrolu prostřednictvím centrálních registrů.

Zásadní změnou je zavedení principu tzv. podřízeného úřadu. Společnost, jejímž skutečným majitelem je veřejný funkcionář, bude vyloučena z přístupu k nenárokovým dotacím, investičním pobídkám a veřejným zakázkám

pouze ve vztahu k orgánu, který daný funkcionář přímo řídí. U ostatních orgánů omezení neplatí. Zadavatel veřejné zakázky bude nově povinen písemně odůvodnit, jak ověřil neexistenci střetu zájmů. Novela současně přechází na institut „skutečného majitele“, čímž nahrazuje dosavadní konstrukci ovládající osoby.

Zákaz se nově omezuje pouze na nenárokové dotace. Nárokové podpory (např. přímé platby v rámci Společné zemědělské politiky) zůstávají nedotčeny. Kritici namítají, že tím velké agrární subjekty napojené na politiky získají k těmto prostředkům volný přístup. Rozhodování o účelu národních zemědělských dotací se navíc přesouvá z Poslanecké sněmovny na vládu.

Nejkontroverznějším bodem je **zkrácení prekluzivní lhůty pro vymáhání neoprávněně poskytnutých dotací** z 10 na 4 roky, a to retroaktivně. Stát by tím ztratil možnost vymáhat starší miliardové kauzy týkající se velkých holdingů. Opozice hovoří o legalizaci starých dotačních podvodů, předkladatelé naopak namítají nepřiměřenost desetileté lhůty.

Pravidla dopadají na členy vlády, vedoucí ústředních správních úřadů a nově i na členy zastupitelstev obcí a krajů. Jako kompenzaci novela zavádí námitkové řízení (30denní lhůta pro námitky proti dotaci společnosti funkcionáře), přísnější oznamovací povinnost s evidencí v centrálním registru a možnost sankcionovat porušení příkazem na místě.

Návrh prochází zkráceným připomínkovým řízením a poté zamíří k projednání vládou a do Poslanecké sněmovny. Předpokládaná účinnost je **1. ledna 2027**.

Tento dokument připravili studenti PwC Legal a má čistě informativní charakter.